

La Patum, Patrimoni Immaterial de la Humanitat



La Patum té una gran profunditat cultural i històrica, com a signe d'identitat de la ciutat de Berga, manifestació emblemàtica de la cultura popular i tradicional catalana i viva expressió de la diversitat europea. L'any 2005, en ser declarada per la Unesco Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat, se li reconeixien oportunament els mèrits que corresponen a l'afany d'un poble que viu intensament una festa que li ha estat transmesa a través de les generacions.

Cal recordar que la Unesco defineix el patrimoni immaterial com el llegat històric dels usos, representacions, expressions, coneixements i tècniques que les comunitats, els grups i les persones reconeixen habitualment com a matèria rellevant del seu patrimoni cultural. La Patum no és solament una festa de gran importància, sinó que la seva singularitat és veritablement excepcional.

Alhora, la Patum també és una de les *festes del foc* més reeixides del món mediterrani i del nostre

continent. Aquesta mena de manifestacions són avui objecte de debat en el marc d'una iniciativa d'harmonització europea que tracta de garantir, en les festes i altres expressions populars en les quals intervé la pirotècnia, unes condicions de seguretat escaients.

Des del Govern de la Generalitat compartim de ple aquest objectiu de seguretat. Tanmateix, la pròpia tradició ha trobat històricament la més efectiva conciliació entre l'espectacularitat i la intensitat de la festa i la preservació de la integritat i la seguretat de les persones que hi participen. Cal minimitzar la por i no exagerar el risc hipotètic de les nostres celebracions col·lectives. Altrament, es podrien generar temors gratuïts sobre tot un patrimoni festiu construït des de fa segles i fins avui mateix. La nostra cultura

del foc s'ha impulsat renovadament tot preservant els valors, actualitzats, de la tradició.

En aquest sentit, valorem positivament el treball conjunt que hem dut a terme aquests darrers mesos amb els exponents de l'associacionisme del foc i els representants del municipalisme. Aquesta tasca farà possible, també en el cas de la Patum, fer conviure equilibradament les necessàries condicions de seguretat i els atractius que suposen les festes com a símbols dels valors comunitaris.

Els patumaires i tots els berguedans i berguedanes se senten hereus d'un gran llegat que, al voltant de la diada del Corpus, arrenca dels temps medievals i ha sofert, al llarg dels segles, diverses modificacions. Avui, la Patum continua sent una manifestació no gens estàtica sinó dinàmica,

que malda per renovar-se tant pel que fa a la seva pràctica com a la recerca i la difusió. Un impuls del qual també participen altres àmbits de la cultura popular i tradicional catalana en línia amb la modernització i projecció generals de la nostra cultura.

Aquest esperit renovador es concreta, per exemple, en l'aparat musical i també en un interessant projecte d'enregistrament de tot el que representa el *paisatge sonor* d'una festa que, a més de sons, té colors, figures, imatges, olors, representacions, moviments... I és que, tal com deia un referent històric fonamental de Berga –i també del nacionalisme català–, mossèn Josep Armengou, “*tothom qui és a la plaça fa la Patum*”.

La Patum pertany, en definitiva, a una cultura de la participació que sempre ha configurat un dels majors actius –i atractius– de les tradicions populars. Ha esdevingut patrimoni humà després de ser, durant segles, patrimoni permanent d'una ciutat que té en la seva representació la millor manera de projectar-se al propi país i al món sencer.

Un futur centre de documentació i estudis d'aquesta festa tan arrelada al territori i tan representativa del geni col·lectiu del nostre poble pot tenir un paper ben positiu en la seva renovació. I és que la Patum és un patrimoni oral i immaterial ben viu, que es vincula a una humanitat que també contribuïm a vitalitzar des de la nació catalana.



FOTO PERE CORNELLAS

Joan Manuel Tresserras

Conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació